

Raadsvoorstel

Onderwerp

Ontwerp Integraal Ruimtelijk Perspectief - REP

Begrotingswijziging

n.v.t.

Datum raadsvergadering

6 juli 2021

Portefeuillehouder

J.W.E. Klomps

Organisatie onderdeel

Ruimtelijke Ontwikkeling

E-mail opsteller

tom.verkammen@stichtsevecht.nl

Telefoonnummer opsteller

0346254763

Registratie nummer

Z/19/157946-VB/21/97231

Aan de gemeenteraad

Voorgesteld Besluit

1. In te stemmen met de bijgevoegde zienswijze op het concept-Integraal Ruimtelijk Perspectief U16;

Samenvatting

Juli 2020 hebben de raden U16 de Contour Ruimtelijk Economisch Programma (REP) vastgesteld. U wordt nu gevraagd in te stemmen met de zienswijze op het Concept-Integraal Ruimtelijk Perspectief U16. Met deze zienswijze wordt de raad in de gelegenheid gesteld aan de voorkant nog invloed uit te oefenen op de inhoud van het Integraal Ruimtelijk Perspectief (IRP). De zienswijzen van de zestien raden vormen de basis voor het definitief IRP dat medio september wordt aangeboden aan de colleges en door hen ter besluitvorming wordt voorgelegd aan uw raad. Een belangrijk moment waarin stappen worden gezet tot een gezamenlijk perspectief op de toekomst. Met het IRP gaan de zestien gemeenten van de Regio Utrecht voor een toekomstbestendige, duurzame, gezonde groei met een aantrekkelijke leefomgeving voor iedereen.

Bijlagen

1. Concept-Integraal Ruimtelijk Perspectief
2. Concept zienswijze reactie gemeente op het Integraal Ruimtelijk Perspectief
3. Beoordeling concept IRP
4. verwerking van de moties-amendementen-reacties op de Contour
5. verwerking van de onderzoeksvragen van de Contour
6. Stand van zaken en voortgang Participatie Integraal Ruimtelijk Perspectief

Doel en beoogd maatschappelijk effect

Net zoals de gemeente is de regio vanwege zijn centrale ligging, de bloeiende economie en de mooie woonmilieus een populaire plek voor mensen om te gaan wonen.

Deze populariteit vertaalt zich in een enorme vraag naar woningen én naar ruimte voor nieuwe bedrijvigheid. De verwachting is dat de toename van het aantal inwoners en bedrijven tot 2040 aanzienlijk is. Dit brengt voor de hele regio een schaa sprong met zich mee op zowel groen, wonen, economie, energie en mobiliteit. Deze grote opgaven stoppen niet bij gemeentegrenzen. Gezamenlijk optrekken in de regio is noodzakelijk om op lokaal niveau de grote opgaven te kunnen realiseren waarbij we zo goed mogelijk het beste blijven bieden aan inwoners, ondernemers en bezoekers. Als regio hebben we een uitdaging voor ons om te zorgen voor behoud en versterking van een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving voor iedereen. Ofwel gezond stedelijk leven. Hiervoor is er de afgelopen jaren gewerkt aan een ruimtelijk economisch programma (REP) voor de regio. Het voorliggend concept-Integraal Ruimtelijk Perspectief (IRP) is hier een onderdeel van.

Van Koers naar Perspectief

Met de zestien gemeenten hebben we met elkaar al een aantal stappen gezet in de afgelopen jaren. Denk hierbij aan de Ruimtelijk-Economische Koers uit 2017, het gezamenlijke uitgangspuntennotitie en eerste beoordelingskader vorig jaar, en afgelopen maanden zijn in de zestien gemeenten de Contour REP met het aangescherpt Beoordelingskader vastgesteld. De afgelopen periode is de stap gemaakt van de Contour REP naar de verstedelijkingsstrategie REP U16. Deze strategie is namens de regio de input is geweest voor het ontwikkelperspectief Utrecht Nabij, waaraan rijk en regio zich hebben gecommitteerd als verstedelijkingsrichting voor de lange termijn.

We gaan nu naar de volgende stap in fase 3: een Integraal Ruimtelijk Perspectief voor de regio.

In vier fases wordt toegewerkt naar een Perspectief en Programma:

Fase 1: Stip op de horizon tot 2040 (2018 - 2019)

Fase 2: Een ruimtelijke contour (2019 – 2020)

Fase 3: Een verstedelijkingsstrategie en integraal ruimtelijk perspectief (2020 - 2021)

Fase 4: Een integraal ruimtelijk programma en uitvoeringsstrategie (2021 - 2022)

Grootschalige opgaven

De opgaven voor de regio die in het IRP zijn benoemd, zijn per pijler verkend in de contour Ruimtelijk Economisch Programma (tussenstap om tot het IRP te komen) en in een aantal pijlerrapporten en onderzoeken verdiept. Voor Groen en Landschap gaat het in totaal om het toevoegen van ruim 4.000 hectare natuur- en recreatiegebied inclusief het toevoegen van ruim 400 kilometer aan recreatieve en ecologische verbindingen. De totale woningbehoefte tot 2040 is circa 104.000 tot 125.000 volgens de prognoses die samen met de Provincie zijn opgesteld. De groei van de regio en met name stad Utrecht vertaalt zich naar een groei van ten minste 80.000 arbeidsplaatsen tot 2040 (Bron: STEC). Voor Energie willen we in de U16 in uitwerking van de landelijke doelstelling en in relatie tot onze eigen ambities ten minste 1,8 TWh duurzame opwek realiseren in 2030 (landelijk 35TWh). De opgave voor mobiliteit is groot. Als voorwaarde voor de woningbouwopgave is een schaa sprong van met name het regionale OV-systeem benoemd. Voor al deze opgaven biedt het IRP een inhoudelijke richting voor onze regio. Hierbij wordt zoveel mogelijk het uitgangspunt gehanteerd om het unieke groene karakter van Utrecht te behouden.

Het Integraal Ruimtelijk Perspectief

Als regio hebben we met het IRP een perspectief op de toekomst in handen, waarmee we als regio samen sterk staan, waarop men elkaar kan aanspreken en kan inspireren om bij te dragen.

Met het IRP gaan we voor we een toekomstbestendige, gezonde en duurzame ontwikkeling van de Metropool Regio Utrecht. Hierbij kent het IRP vier hoofddoelstellingen:

- Een gezamenlijk toekomstperspectief hoe de regio er tot 2040 uit kan komen te zien;
- Een integrale afweging tussen de verschillende opgaven op basis van de bouwstenen van de pijlers wonen, economie, mobiliteit, groen en landschap en energie;
- Keuzes maken over de ruimtelijke ontwikkelingsrichting tot 2040;

- Het fundament en belangrijke schakel richting de uitvoering (fase 4).

In het IRP stellen we zaken vast waarover we regionaal keuzes moeten maken over de ruimtelijke ontwikkelingsrichting tot 2040. Dat betreft in elk geval de ruimtelijke ontwikkelrichting van de regio, bandbreedtes en randvoorwaarden, de ontwikkeling van majeure locaties en projecten. Daarnaast maken we keuzes voor nadere uitwerking in de volgende fase het Programmeren (fase 4). Dit wordt gedaan op basis van de ontwikkelplannen en ambities van de 16 gemeenten waarbij in de eerdere fasen de scope is bepaald.

In de ruimtelijk economische koers is bijvoorbeeld besloten dat we tot 2040 voor elke inwoner een passende woningen en baan beschikbaar hebben, dat we voor een groot deel bouwen op binnenstedelijke locaties en nabij knopen en dat kernen moeten kunnen groeien voor vitaliteit. En dat dat hand in hand moet gaan met groei van groen en landschap. In het IRP maken we deze uitwerking concreet door zo goed mogelijk een integrale afweging van alle ambities en opgaven, door een ruimtelijke vertaling en verbeelding en door het benoemen van kansen voor de uitvoering in projecten en programma's.

Niet alles kan tegelijkertijd en dat moeten we als regio en gemeente ook niet willen. Het IRP biedt de basis voor de toekomst en brengt samenhang en volgorde in de lopende trajecten, gemaakte afspraken en transities. Daarnaast zijn de opgaven te groot om in dit IRP voor alle vraagstukken een pasklaar antwoord te hebben. Zo is er bijvoorbeeld nog geen zicht op de financiering van de groen opgave. Het IRP wordt voor een kwalitatieve beoordeling gelegd langs het vastgestelde en aangescherpte Beoordelingskader dat eerder door raden is vastgesteld en geactualiseerd. In de bijlage bij dit raadsvoorstel treft u dit onafhankelijk oordeel aan en kunt u betrekken bij uw zienswijze. Het doel van deze beoordeling is om inzicht te krijgen in hoeverre het perspectief voldoet aan de kwaliteiten die de samenwerkende gemeenten in de regio Utrecht die voorstaan. De toets op het concept IRP laat in zijn algemeenheid een positief beeld zien en vraagt op onderdelen om nadere uitwerking en concretisering. In fase 4 worden deze onderdelen verder opgepakt.

Relatie met bestaand beleid en regelgeving

Het IRP staat niet op zichzelf. In dezelfde periode waarin met het REP proces het IRP is gemaakt, zijn ook bij andere overheden belangrijke kaders en visies tot stand gekomen. Vanuit het rijk de Nationale Omgevingsvisie (NOVI), vanuit de provincie de Provinciale Omgevingsvisie (POVI), in U Ned verband het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT) onderzoek en visie Utrecht Nabij en meerdere lokale ruimtelijke strategieën en omgevingsvisies. Het IRP is in dit kader een visie die allereerst tot stand komt vanuit lokale input en draagvlak in de regio en daarbij de verschillende opgaven en bijdragen integraal afweegt. Het IRP brengt de lokale opgaven integraal samen en is de input richting hogere overheden.

Relatie met de Omgevingsvisie

Het IRP vormt de gezamenlijke ontwikkelrichting van de 16 samenwerkende gemeenten, tot stand gekomen op basis van lokaal beleid en ambities en met regionale keuzes en integrale afwegingen. Er wordt dus niks vanuit de regio opgelegd. In het IRP zijn de grote opgaven van onze gemeente opgenomen. De keuzes die in het IRP staan zijn dan ook gelijk met die van de Ontwerp-Omgevingsvisie. Waarbij de lokale keuzes in de Omgevingsvisie nader zijn uitgewerkt. Het Integraal Ruimtelijk Perspectief heeft op zichzelf geen wettelijke juridische status. De uiteindelijke planologische verantwoordelijkheid ligt bij de gemeenten in de Omgevingsvisies en bestemmingsplannen/ Omgevingsplannen.

Argumenten

1. *Aangenomen moties bij vaststelling Contour REP zijn grotendeels meegenomen in vervolgtraject*

Op 15 juli 2020 is door de gemeenteraad de Contour REP vastgesteld. Hierbij zijn ook een drietal moties aangenomen. Hieronder wordt aangegeven hoe deze moties zijn meegenomen in het proces tot nu toe.

- M13.1 Raad blijft aan zet, ook bij U10 samenwerking

De U10 is een netwerk van colleges met de raden als besluitvormend orgaan. In die rol krijgen de U10 raden besluiten voorgelegd door hun eigen college. Soms aan het begin van een proces (kaderstellend) en soms aan het eind. De U10 besluit dus uiteindelijk niks. De aangegeven aanbevelingen zijn overgebracht aan de U10 organisatie. Als raad bent u middels meerdere informatieve commissies en raadsinformatiebrieven op de hoogte gehouden over de laatste stand van zaken rondom het IRP/ REP. Dit was onder andere bij de werkconferentie van 8 oktober 2020, de informatieve commissie van 16 februari 2021 en 1 juni 2021 en aan de gezamenlijke sessie met de gemeente De Ronde Venen van 27 mei jl.

- M13.2 Aanscherpen denkrichtingen knooppunt Loenersloot

Bij de verstedelijkingsstrategie is de onderzoeksvraag over de knooppuntontwikkeling N201 beoordeeld. Hierbij is geconcludeerd dat de beoogde ontwikkeling bij Loenersloot niet passend is binnen de verstedelijkingsladder. Daarnaast is bij nadere analyse van alle plannen gebleken dat nieuwe uitleglocaties vooralsnog niet nodig zijn. De ontwikkeling van een knooppunt bij Loenersloot met de daarbij horende woningbouw wordt dan ook niet wenselijk en realiseerbaar geacht.

- M13.3 Beperken cumulatie geluidseffecten en deze opnemen in het beoordelingskader en omgevingsvisie

In dit stadium van het proces worden geen gedetailleerde geluidsberekeningen gemaakt maar vindt een kwalitatieve beoordeling plaats. In het vastgestelde beoordelingskader is geluid wel een van de kernindicatoren. Bij de beoordeling daarvan wordt op meerdere manieren naar mogelijke geluidsoverlast gekeken. Zo gaat het om: ruimtelijke ontwikkeling op locaties waar verschillende niveaus van geluidbelasting bestaan, effecten van nieuwe infrastructuur op bestaande en nieuwe woningen en de extra geluidbelasting van nieuw verkeer als gevolg van nieuwe plekken waar wordt gewoond of gewerkt. Door ook de combinaties van deze effecten mee te wegen zit cumulatie van geluidsoverlast wel in het beoordelingskader. De motie heeft dan ook niet geleid tot aanpassing van het beoordelingskader.

In de Omgevingsvisie is een van de opgaven "gezondheid voor iedereen". Een onderdeel hiervan is gezondheidsbescherming. Hieronder valt ook geluid. Bij de omgevingsvisie wordt echter ook geen gedetailleerde geluidsberekeningen gemaakt maar vindt alleen een kwalitatieve beoordeling plaats. Bij de uitwerking van het omgevingsvisie is de gemeente wettelijk verplicht om voor 2024 een actieplan Geluid op te stellen. Dit is meteen het omgevingsprogramma Geluid. Cumulatie van geluid zal hier een onderdeel van zijn.

2. *Het concept IRP sluit goed aan bij de gemeentelijke Omgevingsvisie Stichtse Vecht*

De belangrijkste opgaven die voor Stichtse Vecht zijn opgenomen in het IRP zijn:

- Ontwikkeling regiopoort Breukelen:
  - Als gebiedsontwikkeling met een gemengd wonen-werkmilieu;
  - als groene poort verbindingspunt voor groen en landschap;
  - mogelijke verhoging van intensiteit treinverbinding;
  - uitbreiding multimodale hub
  - onderzoek naar nut en noodzaak aanpassing A2 af/oprit bij Breukelen;
- Ontwikkeling van groene scheggen:
  - Behoud van de groene structuur tussen de kernen en de steden;
  - Nieuwe (fiets)verbindingen tussen en met omliggende recreatiegebieden zodat spreiding kan ontstaan;

- Inzet op vitale kernen:
  - Zorgen voor behoud en verbetering van de leefbaarheid en bereikbaarheid van de kernen
- Bedrijventerreinen:
  - Transformatie, menging, verdichting en uitbreiding bedrijventerreinen bij station Breukelen.

De bovengenoemde opgaven komen terug in de Omgevingsvisie. Participatie hierover heeft plaatsgevonden via het traject van de omgevingsvisie. In de Ontwerp-Omgevingsvisie zijn deze opgaven verder uitgewerkt. Na vaststelling van de Omgevingsvisie worden de opgaven nader uitgewerkt via Omgevingsprogramma's en gebiedsvisies.

3. *Met dit IRP zijn we een sterke en betrouwbare gesprekspartner voor de andere overheden en stakeholders;*

De regionale samenwerking U16 versterkt de samenwerking en onze positie richting andere partijen met dit IRP. Doordat we een stevig signaal afgeven dat de 16 gemeenten schouder aan schouder staan in de ambitie, de afwegingen en de aanpak om de regio (door) te ontwikkelen tot de ontmoetingsplek van gezond leven in een stedelijke regio voor iedereen. Dit IRP helpt om vanuit eigen ambities mee te sturen op de ambities en keuzes die provincie en Rijk moeten maken op de vijf genoemde thema's.

Voor de uitvoering van het IRP is samenwerking met andere bestuurslagen en stakeholders nodig. Het IRP vormt de basis voor het gesprek met deze andere lagen en belangenhouders. Dit gaat bijvoorbeeld om investeringen voor landschap, water en mobiliteit vanuit Rijk of over het bereiken van overeenstemming over uitbreidingslocaties voor wonen en bedrijvigheid met de provincie. Gemeenten houden elkaar vast, en treden met één gezicht op naar deze andere stakeholders.

Omdat gemeenten voor elkaars opgaven staan, kunnen zij eenduidig en sterker optreden naar andere bestuurslagen, zoals het Rijk en de Provincie. Daarbij is het belangrijk om consistent en eensgezind het IRP als basis te gebruiken voor het regionale verhaal. De U16 kan naar andere lagen (Provincie, Rijk en Europa) scherp en breed optreden namens de 16 gemeenten, waarbij gemeenten optreden vanuit de geest van gezamenlijkheid en zelf sturen op de ontwikkelrichting van de regio en de wijze waarop aan de opgaven invulling wordt gegeven.

4. *Door regionaal kijken naar opgaven kunnen de opgaven voor de gemeente anders zijn*

De opgaven waar we de komende jaren voor staan zijn groot. Er moet een groot aantal nieuwe woningen worden bijgebouwd, om de opwarming van de aarde te beperken moeten er locaties worden gevonden voor windmolens en zonnepanelen, en door klimaatverandering, de landbouw, woningbouw en bedrijvigheid staat de draagkracht van de bodem, het water en de biodiversiteit onder grote druk. Deze opgaven stoppen niet bij de gemeentegrens. Dit is een van de redenen dat we regionaal zijn gaan kijken hoe we gezamenlijk deze opgaven op kunnen pakken. Dit betekent ook dat je niet alleen kijkt naar de lokale opgaven maar ook naar de regionale opgaven (U16).

Kanttekeningen

1. Op een aantal punten vraagt het concept-IRP om concretisering, zoals de uitwerking van de RES, opwek van duurzame energie, de zoeklocaties naar regionale bedrijventerreinen, de omgang en investeringen in de mobiliteitsmaatregelen en de concrete programmering van vitaliteit waarbij ook integrale afwegingen een rol spelen. Het perspectief is adaptief, wat betekent dat het niet in beton is gegoten en nog concreter wordt ingevuld en aangescherpt. In de vervolgfase, het programmeren worden deze onderdelen geconcretiseerd, integraal afgewogen en vertaald in een adaptief ontwikkelpad.
2. Het concept-IRP is nog niet op alle punten op een gelijkwaardige manier beoordeeld. De beoordeling van het concept-IRP laat in zijn algemeenheid een positief beeld zien en vraagt op onderdelen om nadere uitwerking en concretisering. Het is echter niet haalbaar op alle onderdelen uit het kader positief te scoren. Dit omdat het om de totaalscore gaat, omdat

bepaalde opgaven nog niet ingevuld zijn (bijvoorbeeld energie) en omdat bepaalde aspecten nader uitgewerkt moeten worden in de volgende fase, waarin concrete uitwerkingen op programma, gebieds- of projectniveau plaatsvinden. Daar komt nog beter in beeld waar opgaven mogelijk botsen en welke slimme oplossingen daarvoor in beeld zijn. De onderdelen die op dit moment neutraal of negatief beoordeeld zijn vormen aandachtspunten, die worden opgepakt in fase 4. Daar vindt ook beoordeling plaats en worden nieuwe ontwikkelingen en afwegingen onderdeel van het perspectief middels een adaptief ontwikkelpad.

3. Het concept-IRP is een goede basis waarvoor we gezamenlijk aan de lat staan in de realisatiefase. Aan het IRP is nog geen realisatiestrategie gekoppeld. Om onderdelen, zoals de groen- en mobiliteitsopgave en de woningbouwopgave, is nog onvoldoende zicht op financiering. Terwijl de opgaven onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Regionaal en in deelgebieden wordt daar aan gewerkt in de vervolgfase.

Communicatie

De komende maanden wordt fase 3 afgerond door de zienswijzeprocedure en wordt vooraf ruimte geboden om als raden van verschillende gemeenten met elkaar in gesprek te gaan over het IRP en tevens met het REP team. Deze zienswijzeprocedure is de belangrijkste stap om met de 16 gemeenteraden tot een definitief gezamenlijk IRP te komen.

Ook wordt het IRP verder geconcretiseerd (zie kanttekening 1.1.) en wordt de aanpak voor de vervolgfase nader uitgewerkt, inclusief de daarvoor benodigde financiering. Ook wordt de participatie voortgezet.

De zienswijzen van de raden en input vanuit het participatieproces worden in juli (tot aan het zomerreces) verwerkt in het definitieve IRP. Het Integraal Ruimtelijk Perspectief wordt in de eerste helft van september opgeleverd en ter besluitvorming aangeboden aan colleges en raden.

IRP en de partners in de samenleving

Bij de verdere uitwerking en programmering van het IRP wordt de samenleving betrokken in de planvorming, zowel met regionale stakeholders als met inwoners. De Regio U10 organiseert de participatie met relevante regionale actoren. De eerste sessie is reeds geweest met regionale stakeholders om het IRP te verrijken en te kijken naar draagvlak en mogelijkheden voor uitvoering in de toekomst. De participatie met inwoners en ondernemers komt bij ons terug bij de omgevingsvisie. Dit traject is bij iedere gemeente anders.

Financiën, risico's en indicatoren

De zienswijze op het concept IRP heeft op dit moment geen financiële consequenties. Mogelijk leidt de uitwerking van het IRP t.z.t. wel tot investeringen, bijvoorbeeld bij de ontwikkeling van het buitengebied en de woningbouwopgave. Deze investeringen komen in fase 4 in beeld en zullen dan ter besluitvorming aan uw raad worden voorgelegd.

25 mei 2021

Burgemeester en wethouders van Stichtse Vecht

Gemeentesecretaris
drs. F.J. Halsema

Burgemeester
drs. A.J.H.T.H. Reinders